

SJ bröt inte mot 11-timmarsvila vid tågförsening

Publicerad
08 DEC 2021

SJ bröt inte mot rätten till elva timmars vila när vilan för en anställd förkortades på grund av förseningar i trafiken. Kollektivavtalet reglerar enbart bolagets skyldigheter vid schemaläggning och bestämmelsen ersätter inte den flexibla bestämmelsen i arbetstidslagen.

SJ AB och bland annat Seko, Service- och kommunikationsfacket har träffat kollektivavtalet Spåra SJ. En i målet aktuell man är medlem i förbundet och tillsvidareanställd som tågvärd hos SJ och stationerad i Hallsberg. Den 12 april 2019 började han en tjänstgöringstur kl. 16.56 i Oslo. Turen skulle sluta kl. 21.07 samma dag i Hallsberg. Tåget blev dock försenat och han anlände till Hallsberg först kl. 23.16. Dagen därpå började han en tjänstgöringstur kl. 09.27. Tiden mellan de två tjänstgöringsturena understeg alltså 11 timmar.

Parterna är oense om SJ därmed brutit mot reglering om viloperioder i § 6 mom. 8 punkten 2 i Spåra SJ som anger att en viloperiod ska vara minst 11 timmar.

SJ anser att bestämmelsen bara innebär att scheman ska läggas så att viloperioden blir minst 11 timmar, att bestämmelsen inte innebär ett undantag eller avvikelser från 13 § första stycket arbetstidslagen och att bolaget därför tillfälligt får avvika från regeln om 11 timmars vila, om det föranleds av något särskilt förhållande som inte har kunnat förutses av arbetsgivaren, under förutsättning att arbetstagaren ges motsvarande kompensationsledighet (13 § första stycket andra meningen arbetstidslagen).³

Enligt Seko har parterna genom regeln om viloperiod i Spåra SJ avvikit från 13 § första stycket arbetstidslagen och någon möjlighet till undantag från regeln om 11 timmars ledighet finns inte i kollektivavtalsbestämmelsen.

Arbetsdomstolen inleder med att konstatera att dygnsvila behandlas i artikel 3 i arbetstidsdirektivet. Enligt bestämmelsen ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som behövs för att se till att varje arbetstagare får minst elva timmars sammanhängande ledighet per 24-timmarsperiod.

Direktivets regel om dygnsvila har genomförts genom 13 § första stycket arbetstidslagen, vari anges att alla arbetstagare ska ha minst elva timmars sammanhängande ledighet under varje period om tjugofyra timmar (dygnsvila). I lagbestämmelsen anges dock att avvikelse får göras tillfälligtvis, om det föräns av något särskilt förhållande som inte har kunnat förutses av arbetsgivaren, under förutsättning att arbetstagaren ges motsvarande 14 kompensationsledighet. Undantaget motiverades bland annat av att behov av undantag fanns i många branscher, till exempel inom järnvägstransporter (prop. 2003/04:180 s. 36 f.).

Bestämmelsen om dygnsvila i arbetstidslagen trädde i kraft den 1 juli 2005. Enligt övergångsbestämmelserna skulle bestämmelsen dock tillämpas först från och med den 1 januari 2007 om arbetsgivaren den 30 juni 2005 och därefter fram till och med den 31 december 2006 var bunden av kollektivavtal som reglerar arbetstidsfrågor.

Genom en överenskommelse i december 2007 infördes, såvitt här är av intresse, följande ändringar av kollektivavtalsbestämmelserna: För det första kortades tiden för arbetsperiodernas längd; för åkande personal från 14 till 12 timmar. Det angavs också att arbetsperioden inte får delas i mer än två arbetspass, i stället för som tidigare tre arbetspass.

När det gäller viloperioden ökades viloperiodens minsta längd från 10 till 11 timmar.

Arbetsdomstolens slutsats är att § 6 mom. 8 Spåra SJ enbart reglerar bolagets skyldigheter vid schemaläggning eller, med ett annat uttryck, i planerat läge, samt att bestämmelsen inte ersätter 13 § första stycket arbetstidslagen.

Arbetsdomstolen kommer alltså fram till att § 6 mom. 8 Spåra SJ enbart reglerar bolagets skyldigheter vid schemaläggning samt att bestämmelsen inte ersätter 13 § första stycket arbetstidslagen. SJ har därför inte brutit mot kollektivavtalsbestämmelsen när bolaget underlät att tillse att arbetstagaren fick 11 timmars viloperiod mellan arbetspassen den 12 och 13 april 2019.

Sekos talan ska därför avslås.

Mikael Kindbom

Instans: Arbetsdomstolen

Rättsområden: [Trafik och fordon](#), [Kollektivavtal](#), [Avtalsrätt](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter